

**Elering AS**  
**ELEKTRIENERGIA BILANSILEPINGU**  
**TÜÜPTINGIMUSED**

1. Üldsätted .....	2
2. Mõisted.....	2
3. Lepingu ese.....	2
4. Lepingu kehtivus.....	3
5. Bilansipiirkonna määramine .....	3
6. Bilansi planeerimine.....	3
7. Päevasisene kauplemine ja bilansiplaanide muutmine.....	4
8. Bilansi selgitamine.....	5
9. Bilansienergia ost ja müük .....	6
10. Garantiid .....	6
11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused .....	7
12. Bilansihalduri õigused ja kohustused .....	8
13. Kahju hüvitamine.....	8
14. Lepingu muutmine ja ülesütlemine.....	9
15. Tahteavaldused.....	9

## **1. Üldsätted**

- 1.1 Käesolevad “Elektrienergia bilansilepingu tüüptingimused” (edaspidi: tüüptingimused) määravad kindlaks Elering AS (edaspidi: süsteemihaldur) õigused ja kohustused bilansihaldurile süsteemihalduri ja bilansihalduri vahel sõlmitud elektrienergia bilansilepingu alusel süsteemivastutuse teenuste osutamisel ning bilansihalduri õigused ja kohustused elektrienergia bilansilepingu täitmisel.
- 1.2 Tüüptingimused on elektrienergia bilansilepingu lahutamatuks osaks.
- 1.3 Seaduse olulisest põhimõttest kõrvale kalduv tüüptingimus on tühine.

## **2. Mõisted**

- 2.1. Aruandeperiood - üks kalendrikuu
- 2.2. Andmevahetusplatvorm - digitaalne keskkond, mille kaudu toimub elektriturul andmevahetus avatud tarnija vahetamiseks, mõõteandmete edastamiseks ning turuosalise seadusega pandud kohustuste täitmiseks ja talle antud õiguste tagamiseks.
- 2.3. Bilansienergia - elektrienergia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel;
- 2.4. Bilansiplaan - andmete kogum bilansihalduri bilansipiirkonna planeeritava tarbimise, tootmise ja määratud tarnete kohta;
- 2.5. Bilansipiirkond - bilansihaldur ja tema katkematus avatud tarnete ahelas olevad turuosalised, kelle bilansi selgitamisel võetakse aluseks bilansihalduriga bilansilepingus kokkulepitud mõõtepunktide mõõteandmed;
- 2.6. Elektrienergia - elektri aktiivenergia, mis on muundatav mingiks teiseks energiavormiks näiteks valguseks, soojuseks, mehhaaniliseks jne energiaks;
- 2.7. Elektrisüsteem - elektri tootmise ja edastamise tehniline süsteem, mille moodustavad Eesti territooriumil asuvad elektrijaamad ning neid üksteisega ja tarbijatega ühendav võrk koos vastavate juhtimis-, kaitse- ja sidesüsteemidega;
- 2.8. Kauplemisperiood - Täistund. Päeva esimene tund on 00.00 kuni 01.00 ja viimane tund on 23.00 kuni 00.00;
- 2.9. Kuu - üks kalendrikuu;
- 2.10. Leping - Bilansihalduri ja süsteemihalduri vahel sõlmitud bilansileping koos kõigi selle muudatuste, lisade ja lahutamatu osadega, sealhulgas tüüptingimustega;
- 2.11. Reguleerimisenergia – süsteemihalduri poolt bilansi tagamiseks aktiveeritud reguleerimisreservi või avariireservvõimsuse pakkumise energia, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega;
- 2.12. Võimsus - elektrienergia hulk ühes tunnis.

## **3. Lepingu ese**

- 3.1. Lepingu alusel süsteemihaldur müüb bilansihaldurile või ostab temalt avatud tarnena igal kauplemisperioodil bilansi tagamiseks vajaliku koguse bilansienergiat.
- 3.2. Bilansihaldur ei tohi ettekatsetult bilansienergiat kasutada, mis tähendab et lepinguga ei ole lubatud etteprognoositav süstemaatiline elektrienergia ost või müük.

#### **4. Lepingu kehtivus**

- 4.1. Leping jõustub pärast lepingu sõlmimist poolte vahel eraldi allkirjastatava aktiga kokkulepitava kalendrikuu 1. kuupäeva kella 00.00-st tingimusel, et bilansihaldur on süsteemihaldurile esitanud ja üle kandnud lepingu punktis 10 toodud garantiid ja et bilansihaldur ei oma ühtegi teist avatud tarnijat peale süsteemihalduri ning bilansihalduril on olemas oma ülesannete täitmist võimaldavad infosüsteemid.

#### **5. Bilansipiirkonna määramine**

- 5.1 Bilansipiirkonna andmed hallatakse andmevahetusplatvormis.
- 5.2 Bilansihalduri bilansipiirkond on määratud bilansihalduri bilansipiirkonnas olevate turuosaliste bilansiselgituse piirimõõtepunktidega. Bilansiselgituse piirimõõtepunkt on mõõtepunkt, kus mõõtepunkti võrguettevõtja bilansihaldur erineb turuosalise mõõtepunkti bilansihaldurist.
- Avatud tarne ahela muudatuse korral esitab bilansihaldur andmevahetusplatvormis avatud tarne lepingu teate, mis peab sisaldama tarneahelasse juurde lisanduva või eralduva turuosalise nime ja EIC koodi, mõõtepunkti(de) EIC koodi (koode), avatud tarne lepingu algusaega ja lõppaega. Nimetatud andmed tuleb esitada andmevahetusplatvormi formaadi kohaselt järgides õigusaktides sätestatud avatud tarne ahela muudatuse nõudeid.
- 5.2.1 Bilansihalduri vahetumine toimub kalendrikuu vahetusel kell 00.00.
- 5.3 Avatud tarne lepingu katkemise korral saab bilansipiirkonda muuta uue avatud tarne lepingu sõlmimisele järgneva päeva 00:00st.

#### **6. Bilansi planeerimine**

- 6.1 Bilansihalduri poolt süsteemihaldurile esitatav bilansiplaan peab sisaldama 0,1 MWh täpsusega järgmisi andmeid:
- 6.1.1 tootmise detailne plaan, millest on maha arvestatud elektrijaamade omatarve. Eraldi tuleb näidata:
- 6.1.1.1 kõikide üle 10 MW nimivõimsusega elektrijaamade ning üle 10 MW nimivõimsusega tootmiseadmete tootmisplaanid;
- 6.1.1.2 alla 10 MW nimivõimsusega elektrijaamade ja tootmiseadmete, mille tootmisplaanid ei kuulu punktide 6.1.1.3 ning 6.1.1.4 kohaselt esitatud plaanide koosseisu, tootmise koondplaan;
- 6.1.1.3 kõikide alates 1 MW summaarse nimivõimsusega tuule- ja päikeseelektrijaamade tootmisplaanid;
- 6.1.1.4 alla 1 MW summaarse nimivõimsusega tuule- ja päikeseelektrijaamade tootmise koondplaan eraldi näidatuna.
- 6.1.2 summaarne tarbimine bilansihalduri bilansipiirkonnas;
- 6.1.3 koondandmed bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste ja teiste bilansihaldurite bilansipiirkondadesse kuuluvate turuosaliste vaheliste määratud tarnete kohta bilansihaldurite kaupa;
- 6.1.4 koondandmed bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste elektribörsi tarnete kohta.

- 6.2 Süsteemihaldurile esitatav bilansiplaan esitatakse elektrooniliselt süsteemihalduri poolt kehtestatud viisil vastavalt lepingule lisatud vormi näidisele.
- 6.3. Bilansihaldur esitab süsteemihaldurile bilansiplaanid järgmise päeva kohta kauplemisperioodide lõikes iga päev kella 15.30-ks vastavalt punktis 6.1 toodud andmetele.
- 6.3. Kui süsteemihaldur loeb esitatud bilansiplaani tehniliselt või esitatud andmete tõttu mitte lubatavaks, siis on tal õigus seada piiranguid, millest ta teavitab bilansihaldurit nii kiiresti kui võimalik koos piirangute seadmise põhjuse äranäitamisega, kuid mitte hiljem kui kella 16.00-ks..
- 6.4. Kui bilansihalduri bilansiplaanis andmed elektribörsi tarnete osas erinevad elektribörsi korraldaja poolt esitatud andmetest, võtab süsteemihaldur aluseks elektribörsi korraldaja poolt esitatud andmed.
- 6.5. Punktis 6.3 toodud juhtudel on bilansihaldur kohustatud esitama süsteemihaldurile korrigeeritud ja vastaspooltega kooskõlastatud uued muudetud bilansiplaanid nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui kella 16.30-ks.
- 6.6. Süsteemihaldur esitab bilansihaldurile kinnitatud päeva bilansiplaani eelneval päeval:
  - 6.6.1. kui punktis 6.3 toodud piiranguid ei ole vaja seada, siis hiljemalt kella 16.00-ks;
  - 6.6.2. kui punktides 6.3 toodud piirangud on esitatud, siis hiljemalt kella 17.00-ks..

## **7. Päevasisene kauplemine ja bilansiplaanide muutmine**

- 7.1. Päevasisest kauplemist järgmise päeva kauplemisperioodide kohta saab alustada, kui vastavalt punktile 6.6 on süsteemihalduri poolt kinnitatud bilansihalduri päev-ette bilansiplaan.
- 7.2. Juhul, kui bilansihaldur või tema avatud tarne ahelas olev turuosaline on kaubelnud päevasisesel elektribörsil või bilansihaldur soovib muuta bilansiplaanis esitatud määratud tarneid elektribörsi välise kaubandusega (see tähendab kaubandust teise bilansiportfelliga ja/või oma bilansiportfelli siseselt) tuleb bilansihalduril esitada vastav bilansiplaani muudatus süsteemihaldurile võimalikult kiiresti sõltumata sellest millise kauplemisperioodi kohta tehing tehti, aga mitte hiljem kui kümme (10) minutit peale päevasisese elektribörsi kauplemise sulgemise aega vastaval kauplemisperioodil.
- 7.3. Süsteemihaldur kinnitab vastavalt punktile 7.2 esitatud muudatuse(d) bilansiplaanis üksnes juhul, kui on saanud vastava taotluse ka bilansihaldurilt, kelle bilanssi muudatus mõjutab või kui on saanud vastavad andmed elektribörsi korraldajalt ning muudatused on tehniliselt lubatavad.
- 7.4. Kui bilansihalduri poolt esitatud andmed erinevad elektribörsi korraldaja poolt esitatud andmetest, võtab süsteemihaldur aluseks elektribörsi korraldaja poolt esitatud andmed.
- 7.5. Kui bilansihalduri poolt esitatud andmed erinevad teise bilansihalduri poolt esitatud andmetest, teavitab süsteemihaldur vastavaid bilansihaldureid esimesel võimalusel. Kui bilansihalduri poolt esitatud andmed erinevad teise bilansihalduri poolt esitatud andmetest hiljemalt punktis 7.2 toodud bilansiplaani esitamise lõpptähtaega, süsteemihaldur muudatust ei kinnita ning bilansiplaaniks loetakse viimane süsteemihalduri poolt kinnitatud bilansiplaan vastava kauplemisperioodi kohta.
- 7.6. Süsteemihaldur teavitab bilansihaldurit lõplikust korrigeeritud bilansiplaanist hiljemalt 10 minutit enne kauplemisperioodi algust.
- 7.7. Bilansi korrigeerimise käigus süsteemihalduriga kokkulepitud tarded loetakse bilansi selgitamisel määratud tarneteks.

- 7.8. Päevasisesel elektribörsil saab tehinguid teha vastavalt elektribörsi korraldaja poolt määratud reeglitele.

## **8. Bilansi selgitamine**

- 8.1. Süsteemihaldur on kohustatud selgitama bilansihalduri poolt ostetud või müüdud bilansienergia koguse 1 kWh täpsusega iga kauplemisperioodi kohta.
- 8.2. Süsteemihaldur arvutab bilansienergia koguse igaks kauplemisperioodiks summana selle kauplemisperioodi bilansihalduri bilansipiirkonna mõõtmispunktide summaarsetest mõõdetud tarnetest, summaarsetest määratud tarnetest ning süsteemihalduri ja bilansihalduri bilansipiirkonnas olevate turuosaliste vahel süsteemi elektribilansi juhtimiseks teostatud summaarsetest tarnetest. Bilansienergia arvutamisel võetakse võrku antud ja ostetud tarded arvesse "+"-märgiga ning võrgust võetud ja müüdud tarded "-"-märgiga. Jaotusvõrguettevõtja bilansihalduri mõõdetud tarne kogus arvutatakse jaotusvõrgu piirimõõtepunktide tarnekoguste summana, millest on lahutatud teiste bilansihaldurite piirkonnas olevate turuosaliste mõõdetud tarded selle jaotusvõrguettevõtja teeninduspiirkonnas.
- 8.3. Süsteemihaldur on kohustatud bilansihaldurile iga kauplemisperioodi kohta esitama aruande (edaspidi: bilansiaruande), mis sisaldab järgmisi andmeid:
- 8.3.1 bilansihalduri summaarsed mõõdetud tarded bilansihalduri bilansipiirkonnas;
- 8.3.2 bilansihalduri summaarsed määratud tarded;
- 8.3.3 reguleerimisenergia tarded süsteemihalduri ja bilansihalduri bilansipiirkonnas olevate turuosaliste vahel, mis olid aktiveeritud süsteemihalduri tellimusel;
- 8.3.4 bilansihalduri bilansienergia kogus, mis ei sisalda punktis 8.3.3 toodud juhtudel reguleerimisenergia tarded;
- 8.3.5 bilansienergia ostu – ning müügihinnad ja ostetud või müüdud bilansienergia kogumaksumus, mis saadakse bilansienergia koguse (punkt 8.3.4) ja selle hinna korrutamise teel;
- 8.3.6 eelmistel perioodidel müüdud ning ostetud bilansienergia koguste ja/või hindade paranduste kohta.
- 8.4. Esmane bilansi selgitamine toimub kuu lõikes alljärgnevalt:
- 8.4.1. mõõteandmed mõõtepunktide lõikes on pooltele kättesaadavad andmevahetusplatvormist;
- 8.4.2. esmase bilansiaruande jaoks arvestuskuu kauplemisperioodide summaarsed mõõdetud tarded bilansihalduri bilansipiirkonnas arvutatakse andmevahetusplatvormis iga kuu 6. kuupäevaks;
- 8.4.3. süsteemihaldur esitab bilansihaldurile hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks esmase kuu bilansiaruande.
- 8.5 Lõpliku bilansi selgitamiseks:
- 8.5.1 lõpliku bilansiaruande jaoks summaarsed mõõdetud tarded bilansihalduri bilansipiirkonnas arvutatakse andmevahetusplatvormis kaks kuud peale arvestuskuud 1.kuupäeval;
- 8.5.2 süsteemihaldur esitab bilansihaldurile lõpliku bilansiaruande hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks pärast punktis 8.5.1 toodud andmete saamist.

## **9. Bilansienergia ost ja müük**

- 9.1. Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilansienergia kogus mistahes kauplemiss perioodil mistahes põhjusel, sh vea või puuduste tõttu bilansihalduri poolt esitatud andmetes oma piirkonna planeeritavate tarnete kohta, negatiivne, siis loetakse, et süsteemihaldur on sellel kauplemiss perioodil müünud bilansihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemiss perioodil.
- 9.2. Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilansienergia kogus mistahes kauplemiss perioodil mistahes põhjusel, sh vea või puuduste tõttu bilansihalduri poolt esitatud andmetes oma piirkonna planeeritavate tarnete kohta, positiivne, siis loetakse, et bilansihaldur on sellel kauplemiss perioodil müünud süsteemihaldurile bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemiss perioodil.
- 9.3. Süsteemihaldur arvutab seaduse alusel koostatud ja avalikustatud meetodika järgi igaks kauplemiss perioodiks hinnad nii ostetud kui müüdnud bilansienergiale.
- 9.4. Bilansihaldurile müüdnud bilansienergia maksumus saadakse aruandeperioodi kõigis kauplemiss perioodides süsteemihalduri poolt bilansihaldurile müüdnud bilansienergia maksumuste summeerimise teel.
- 9.5. Süsteemihaldurile müüdnud bilansienergia maksumus saadakse aruandeperioodi kõigis kauplemiss perioodides süsteemihalduri poolt bilansihaldurilt ostetud bilansienergia maksumuste summeerimise teel.

## **10. Garantiid**

- 10.1. Bilansihaldur on kohustatud esitama süsteemihaldurile püsi – ja muutgarantiid lepingu punktis 10 toodud korras.
- 10.2. Bilansihaldur on kohustatud esitama süsteemihaldurile hiljemalt lepingu jõustumise päevaks püsigarantiina viimase poolt aktsepteeritava panga garantii summas 31 955 eurot, mis peab kehtima kogu lepingu kehtivuse aja ja vähemalt neli kuud pärast lepingu lõppemist. Alternatiivina võib kasutada ka deposiiti süsteemihalduri kontol eelpooltoodud summa ja kehtivusaja tingimustel. Süsteemihaldur ei tagasta bilansihaldurile püsigarantii summade hoidmise eest pangalt saadud intressitulu.
- 10.3. Muutgarantiina on bilansihaldur kohustatud kandma süsteemihalduri poolt kirjalikult teatatud garantiikontole hiljemalt lepingu jõustumise päevaks süsteemihalduri poolt vastavuses õigusaktidega määratud summas. Bilansihaldur kannab nimetatud ülekandega seotud kulud.
- 10.4. Bilansihalduri nõudel vähendab süsteemihaldur garantiikontol olevat muutgarantiid, kui see on suurem poolteistkordsest eelmisel kuul bilansihalduri poolt süsteemihaldurilt ostetud bilansienergia eest makstavast summast, millest on maha lahutatud samal perioodil süsteemihalduri poolt maksmisele kuuluv bilansihaldurilt ostetud bilansienergia eest makstav summa. Selleks kannab süsteemihaldur vähendatava summa bilansihalduri kontole viieteistkümne (15) tööpäeva jooksul alates vastava teate saamisest. Nimetatud pangäulekande teenustasud kannab süsteemihaldur.
- 10.5. Süsteemihalduri nõudel on bilansihaldur kohustatud suurendama garantiikontol olevat muutgarantiid, kui see on väiksem poolteistkordsest eelmisel kuul bilansihalduri poolt süsteemihaldurilt ostetud bilansienergia eest makstavast summast, millest on maha lahutatud samal perioodil süsteemihalduri poolt maksmisele kuuluv bilansihaldurilt ostetud bilansienergia eest makstav summa. Selleks kannab bilansihaldur täiendava

- summa süsteemihalduri garantiikontole viieteistkümne (15) tööpäeva jooksul alates vastava teate saamisest. Nimetatud pangaülekande teenustasud kannab bilansihaldur.
- 10.6. Süsteemihaldur tagastab bilansihaldurile muutgarantii summade hoidmise eest pangalt saadud intressitulud. Intressitulude arvutus tehakse üks kord aastas kogu kalendriaasta eest ja kantakse üle 15. jaanuariks. Kui leping lõpetatakse ennetähtaegselt, siis tehakse arvestus aasta jooksul tegelikult garantiikontol hoitud aja eest ning tagastatakse pärast lepingust tulenevate kõigi maksete tasumist.

## **11. Süsteemihalduri õigused ja kohustused**

- 11.1. Süsteemihaldur on kohustatud:
- 11.1.1. tagama igal ajahetkel süsteemi varustuskindluse ja bilansi;
- 11.1.2. korraldama piiriüleseks energiakaubanduseks elektrisüsteemi läbilaskevõimsuste juhtimise ning avaldama läbilaskevõimsuste juhtimise põhimõtted oma veebilehel;
- 11.1.3. müüma bilansihaldurile bilansienergiat nendel kauplemisperioodidel, mil viimase bilansipiirkonnas olevate turuosaliste poolt määratud tarnetega ostetud ja võrku antud elektrienergia koguste summa on väiksem tema bilansipiirkonnas olevate turuosaliste poolt määratud tarnetega müüdüd ja võrgust võetud elektrienergia koguste summast;
- 11.1.4. ostma bilansihaldurilt bilansienergiat nendel kauplemisperioodidel, mil viimase bilansipiirkonnas olevate turuosaliste poolt määratud tarnetega ostetud ja võrku antud elektrienergia koguste summa on suurem tema bilansipiirkonnas olevate turuosaliste poolt määratud tarnetega müüdüd ja võrgust võetud elektrienergia koguste summast;
- 11.1.5. korraldama bilansihalduri bilansi selgitamise ja sellega seotud infovahetuse;
- 11.1.6. järgima oma kohustuste täitmiseks vajalikku elektrienergiat ja reguleerimisvõimsust ostes ning asjakohaseid teenuseid kasutades vabaturupõhimõtteid ja turuosaliste võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet;
- 11.1.7. kasutama bilansienergia hinna kujundamisel võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet;
- 11.1.8. hoidma lepingu kehtivuse ajal, samuti pärast lepingu lõppemist saladuses seoses lepingu sõlmimisega ja selle täitmisega talle bilansihalduri kohta teatavaks saanud mistahes teavet, mille avaldamine võib kahjustada viimase huve või mille saladuses hoidmise vastu bilansihalduril eeldatavalt on või võib olla huvi;
- 11.1.9. teavitama bilansihaldurit esimesel võimalusel teadaolevatest tehnilistest piirangutest, mis eeldatavalt võivad mõjutada bilansihalduri planeeritavaid tarneid;
- 11.1.10. avaldama bilansienergia ostu – ning müügihinnad oma veebilehel kauplemisperioodide lõikes samale kauplemisperioodile järgneval üle-järgmisel tööpäeval kella 16.30-ks;
- 11.1.11. tasuma kõik lepingus ettenähtud maksed tähtajaks.
- 11.2. Süsteemihalduril on õigus:
- 11.2.1. seada piiranguid bilansihalduri bilansipiirkonda kuuluvate turuosaliste tarnetele seaduses ettenähtud juhtudel;
- 11.2.2. muuta lepingus sätestatud infovahetuse infotehnoloogilisi lahendusi mõistlikul viisil, nõuda bilansihaldurilt valmisolekut nimetatud muutusteks süsteemihalduri poolt seatud tähtajaks, teatades sellest bilansihaldurile mõistliku aja ette;
- 11.2.3. ühepoolselt muuta bilansihalduri poolt mittedoetud kohaselt esitatud bilansiplaani ja viia bilansiplaan tasakaalu, sh kui bilansihaldur ei ole viinud oma määratud tarneid kooskõlla teise bilansihalduriga, siis tühistada vastav määratud tarne

## **12. Bilansihalduri õigused ja kohustused**

### **12.1. Bilansihaldur on kohustatud:**

- 12.1.1. korraldama bilansi selgitamise ja sellega seotud infovahetuse oma piirkonnas;
  - 12.1.2. esitama süsteemihaldurile bilansiplaani, kus toodud määratud tarned on eelnevalt alati kooskõlastatud tarnete vastaspooltega;
  - 12.1.3. jälgima talle süsteemihalduri poolt edastatud teateid ja piiranguid kogu bilansi planeerimise ja juhtimise ajal;
  - 12.1.4. sõlmima süsteemihalduriga andmevahetusplatvomi kasutamiseks lepingu;
  - 12.1.5. hoidma oma bilansienergia ostu ning müüki mõistlikes piirides ning mitte kasutama süsteemihalduri avatud tarnet muuks eesmärgiks, kui oma bilansi prognoosimatute hälvete katmiseks;
  - 12.1.6. tellima piisavalt võimsust, et toime tulla oma elektrienergia müügi kohustuste täitmisega oma klientide ees;
  - 12.1.7. informeerima süsteemihaldurit viimase nõudmisel koheselt eabilansi põhjustest;
  - 12.1.8. alustama süsteemihalduri nõudmisel viivitamatult tegevust oma bilansi tasakaalustamiseks süsteemihalduri poolt aktsepteeritaval tasemel hiljemalt 2 tunni jooksul pärast vastava teate saamist, kui bilansihalduri bilanss ei ole süsteemihalduri hinnangul piisavalt tasakaalus;
  - 12.1.9. varustama süsteemihaldurit kogu vajaliku informatsiooniga, mis on viimasele vajalik seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks süsteemihalduri poolt määratud viisil ja infokandjal;
  - 12.1.10. haldama andmevahetusplatvormis bilansipiirkonda ning tagama, et avatud tarne ahela muudatusega on järgitud kõiki õigusaktides sätestatud sellekohaseid nõudeid;
  - 12.1.11. esitama süsteemihaldurile oma piirkonna avatud tarnete koguste kohta andmed nõuetekohaselt järgides bilansilepingus ja õigusaktides sätestatud sellekohaseid nõudeid;
  - 12.1.12. uuendama oma infotehnoloogilist riist – ja/või tarkvara omal kulul süsteemihalduri poolt seatud tähtajaks, kui süsteemihaldur on teavitanud lepingus ettenähtud infovahetuse infotehnoloogilise lahenduse muutusest mõistliku aja ette ning tegemist on mõistliku muudatusega;
  - 12.1.13. teavitama lepingu lõpetamise korral oma kliente ning nende võrguettevõtjaid, kelle avatud tarnijaks ta on, sellest võimalikult kiiresti;
  - 12.1.14. tasuma kõik lepingus ettenähtud maksed tähtajaks.
- 12.2. Bilansihalduril on õigus saada andmevahetusplatvormist mõõtetulemused nende mõõtepunktide kohta, millega on ühendatud bilansihalduri bilansipiirkonna turuosalised.

## **13. Kahju hüvitamine**

- 13.1. Pool hüvitab teisele poolele lepinguga sätestatud kohustuste täitmata jätmisega või mittekohase täitmisega põhjustatud otsese varalise kahju lepinguga ettenähtud juhtudel ja korras.
- 13.2. Pool peab tekkinud kahjust teadasaamisest mõistliku aja jooksul teatama teisele poolele kirjalikult kahju arvatava suuruse ja kahju hüvitamise aluse, sealhulgas kahju olemasolu ja suurust tõendavad dokumendid.



13.3.Pool peab vaatama teise poole kahjunõude läbi ja hüvitama nõudes märgitud kahju kolmekümne (30) päeva jooksul kahjunõude ja punktis 13.2 loetletud dokumentide saamisest või kahjunõude mittetunnistamisel esitama sama tähtaja jooksul kirjalikult oma motiveeritud vastuväited.

## **14. Lepingu muutmine ja ülesütlemine**

- 14.1.Lepingut saab muuta poolte kirjalikul kokkuleppel või muudel lepingus või õigusaktides ettenähtud alustel. Süsteemihalduril on õigus ühepoolselt muuta tüüptingimusi järgides tüüptingimuste ühepoolselt muutmiseks seaduses sätestatud korda.
- 14.2.Tüüptingimuste muutmise teatab süsteemihaldur bilansihaldurile kirjalikult. Muudetud tüüptingimused avaldab süsteemihaldur oma veebilehel. Süsteemihaldur kohustub bilansihalduri nõudmisel andma selgitusi muudatuste kohta.
- 14.3.Mistahes ajahetkel kehtivad süsteemihalduri tüüptingimused on lepingu, sealhulgas kõigi selle olemasolevate ja tulevaste lisade, osade, muudatuste ja täienduste lahutamatuks osaks, sõltumata nende vahetust lisamisest lepingule.
- 14.4.Poolel on õigus leping üles öelda, kui teine pool on oluliselt rikkunud lepingust tulenevaid kohustusi ning seda rikkumist ei ole heastatud selleks antud mõistliku aja jooksul. Pool peab teisele poolele lepingu ülesütlemise soovist kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette teatama.
- 14.5.Bilansihalduril on õigus leping igal ajal üles öelda, teatades sellest süsteemihaldurile kirjalikult vähemalt kolmkümmend (30) päeva ette.
- 14.6.Pool võib lepingu üles öelda ainult kalendrikuu vahetuse seisuga.
- 14.7.Lepingu lõppemisel mistahes põhjusel, kaasa arvatud lepingu kehtetus, kohaldatakse ka pärast lepingu lõppemist neid lepingu sätteid, mis oma olemuse tõttu sätestavad poolte õigusi ja kohustusi pärast lepingu lõppemist. Eelmises lauses sätestatu kehtib iseäranis sätete kohta, mis määravad pooltevaheliste vaidluste lahendamise, lepingu sätete tõlgendamise viisi, konfidentsiaalsuse ning poolte vastutuse ja kahju hüvitamise. Samuti tuleb sõltumata lepingu lõppemisest täita kõik lõppemise hetkeks juba tekkinud kohustused, sealhulgas tasuda kõik sissenõutavaks muutunud või lepingu kehtivuse ajal toimunud sündmuse tulemusena pärast lepingu lõppemist sissenõutavaks muutunud maksed vastavalt lepingule.

## **15. Tahteavaldused**

- 15.1.Kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti, siis kõik lepingu täitmisega või lepingust tulenevate vaidlustega seotud teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused, samuti muu teave (edaspidi: tahteavaldus) loetakse ametlikult ja kooskõlas lepinguga esitatuks, kui tahteavaldus on antud teisele poolele üle allkirja vastu või edastatud kirja, faksi, elektronposti või muu elektroonilise kanali (nt spetsiaalne infotehnoloogiline lahendus) kaudu saadetud või telefoni teel lepingus märgitud või teisele poolele kirjalikult teatatud kontaktaadressidel või –numbritel.
- 15.2.Teade loetakse kättesaamiseks, kui:
  - 15.2.1. teade on üle antud allkirja vastu;
  - 15.2.2. teade on saadetud postiasutuse kaudu tähtitud kirjaga;
  - 15.2.3. faksi või elektronposti või muu elektroonilise kanali kaudu saadetud lähetus on registreeritud tehnoloogiliselt;

*Kooskõlastatud Konkurentsiameti otsusega nr 16-0381-051-1 (13.01.2017)*

15.2.4. telefonikõne on salvestatud.

15.3.Kõik tahteavaldused loetakse kehtivalt ja poolte jaoks siduvalt antuks üksnes siis, kui need on tehtud poole poolt otseselt selleks volitatud isikute poolt.

15.4.Lepingule allakirjutamisega annavad Pooled nõusoleku bilansivastutusega seotud kõnede salvestamiseks ning kasutada vajaduse korral vastavaid salvestisi antud korralduste või muude bilansihalduri poolt tehtud toimingute tõendamiseks.